SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVIII. č.8 (209) Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

V ostatnom čase zaznamenávame, že vo svete, najmä v časti vyznávajúcej naše kultúrne hodnoty, silnejú snahy o poznanie vlastnej minulosti. Mnohí hľadajú korene svojho rodu, pátrajú po predkoch, zaujímajú sa o ich osudy a prahnú po poznaní všetkého, čo súvisí s dejinami ich rodiska, či miesta v ktorom prežili svoj život. Vyhotovujú vlastné rodokmene, zbierajú črepky histórie a zostavujú mozaiky v ktorých hľadajú nové inšpirácie pre vlastné bytie. Medzi nich sa úspešne zaradil aj čerstvý absolvent turzovského gymnázia MIROSLAV BARÁNEK (CVINČEK), ktorý chce svoju záľubu povýšiť na celoživotné povolanie. Archívnictvo a pomocné historické vedy bude od septembra tohto roka študovať na vysokej škole. Tešíme sa z toho, že Turzovka bude mať ďalšieho občana, ktorý bude spolu s ostatnými posúvať hranice poznania minulosti nášho regiónu.

Na tomto mieste budeme v nasledujúcich pokračovaniach uverejňovať výsledky jeho doterajšieho pátrania po osude rodu, ku ktorému sa hrdo hlási...

CVINČEKOVCI

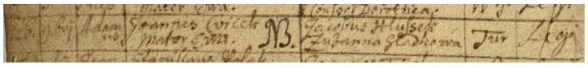

Prvou písomnou zmienkou o rode Cvinček je zápis v najstaršej turzovskej matrike (vedenej od roku 1694) zo dňa 26. novembra 1713, keď bol v Turzovke pokrstený **Adam Cviček** (viď foto). Jeho rodičia sa volali Ján a Eva Cvičekovci. Krstnými rodičmi boli Jakub Hlušek a Zuzana Sladková. Pri zápise v krstnej matrike je poznámka NB (lat. nota bene), čo v preklade znamená „dobre si všimni". Čo si môžeme naozaj všimnúť je fakt, že priezvisko otca nie je zapísané ako Cvinček, ale Cviček. Môže to byť aj chyba v zápise, ale je to hlavne z toho dôvodu, že ide o poľské priezvisko. Nasvedčuje tomu nosovka –N– v kmeni slova, ktorú poľská grafika písma nezobrazuje. Zápis môže byť Cviček, foneticky CviNček. Priezvisko Cvinček vzniklo z poľského priezviska **„Ćwięczek"**, ktoré sa vyslovuje Cvinček, pretože poľská nosová samohláska „ę" sa vyslovuje ako „n". Priezvisko Ćwięczek je odvodené od poľského slova **ćwieczek** a znamená „mały ćwiek, gwoździk" – malý cvok, cvoček, klinec; „szewska szpilka drewniana" – obuvnícky drevený klinec. Cvok, cvoček je krátky klinček s väčšou širokou hlavičkou na podrážky. Vznik priezviska môže taktiež súvisieť s povolaním výrobcu cvokov, obuvníka, ktorý pribíjal cvoky na podrážky alebo kováča, ktorý kul klince. Priezvisko Ćwięczek je veľmi rozšírené v Sliezsku (južné Poľsko), kde žije vyše 200 nositeľov tohto priezviska. Napr. v obci Pruchna neďaleko Cieszyna ich žije až 24.

Najstarší známy predok z tohto rodu je už spomínaný otec Adama Cvinčeka - **Ján Cvinček**. Narodil sa pravdepodobne v roku 1673 v Poľsku. Povolaním bol kováč. Niekedy na začiatku 18. storočia sa usadil v Turzovke v centre dediny na Uhrovej roli, kde si postavil dom. Tento dom dostal neskôr číslo popisné 49. Nachádzal sa na mieste, kde dnes stojí dom č. 50 (naproti reštaurácii Artemis), bývalý rodný dom Mudríkovcov. (*viď foto – výsek z katastrálnej mapy Turzovky z roku 1882 – Cvinčekovci dom č. 49*).

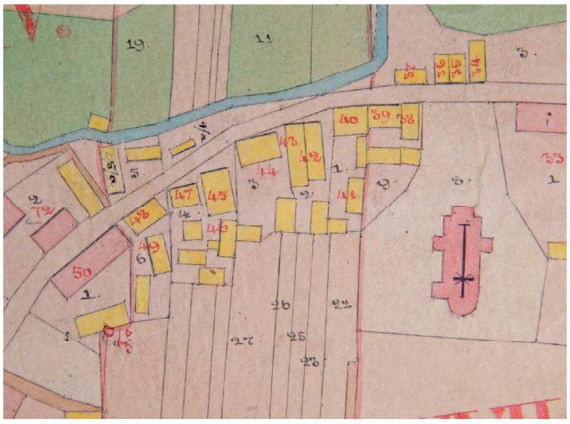

Ich starý otec Jozef Cisárik odkúpil tento dom aj s pozemkami od Cvinčekovcov. Ján Cvinček zomrel 11. júna 1742 v Turzovke vo veku 69 rokov. Okrem syna Adama mal aj syna **Michala** (* okolo 1715 † 21. 6. 1774 Turzovka). Ten sa oženil dňa 7. 10. 1738 v Turzovke s **Máriou Pagačovou**, dcérou Jána Pagača. Deti spolu však nemali. Manželka mu zakrátko 6. 3. 1739 zomrela. Michal Cvinček sa 6. 2. 1740 po druhý krát oženil s **Evou Jurančíkovou**, s ktorou mal 9 detí, z toho 3 zomreli v detskom veku.

Adam Cvinček, nar. 26. 11. 1713 sa dňa 5. 6. 1735 v Turzovke oženil s **Máriou Rudinskou** (* 21. 9. 1717 Turzovka † 10. 1. 1783 Turzovka). Jej rodičia boli Jozef Rudinský a Katarína Rudinská. Rod Rudinských bol starý zemiansky rod, ktorý vlastnil majetky v Rudine a v dnešnom Vadičove. Najstarší známi predkovia rodu sa spomínajú v polovici 14. storočia. Po predaji pozemkov sa usadili v Kysuckom Novom Meste. Významným predkom bol **Mikuláš Rudinský** (* okolo 1590 † 1653-54), ktorý bol mestským prísažným a richtárom v KNM a naviac aj správcom na majetkoch Ondreja Suňoga. Mal syna **Juraja Rudinského** (* okolo 1620), ktorý bol rektorom v KNM a neskôr evanjelickým farárom v Čadci. Ten mal dvoch synov **Jozefa** a **Juraja**. Juraj bol evanjelickým kazateľom, ale v roku 1686 konvertoval na katolícku vieru a usadil sa v Turzovke, kde sa stal katolíckym farárom – licenciátom. Jeho zásluhou bol v roku 1692 postavený v Turzovke nový drevený kostol. Keď v roku 1694 prišiel do Turzovky riadne vysvätený kňaz Juraj Jozef Ribáni, stal sa Juraj Rudinský kostolníkom a neskôr jeho brat Jozef (otec Márie Cvinčekovej, rod. Rudinskej) prišiel za ním do Turzovky, kde sa usadil.

Adam Cvinček a Mária rod. Rudinská mali spolu 10 detí, z toho 4 zomreli v detskom veku. My si však budeme všímať len dve vetvy a to po synovi **Jánovi** (* 21. 12. 1738) a **Ondrejovi** (* 1758).

Podľa Tereziánskeho urbáru bývali Cvinčekovci v roku 1772 na Uhrovej roli. Ján Cvinček bol zaradený medzi sedliakov, pretože vlastnil 1/8 sedliackej usadlosti. Patril medzi večných (dedičných) poddaných svojho zemepána, preto musel plniť poddanské povinnosti. Bol pripútaný k pôde, na ktorej hospodáril, znášal rozličné feudálne bremená. Zaťažovali ho naturálne dávky, platby a roboty. Ročne musel odpracovať na panskom 8 dní so záprahom alebo 16 dní ručne. Keďže vlastnil dom musel platiť ročný cenzus jeden zlatý. Ďalej odovzdával cirkevný desiatok a zemepánsky deviatok a to vo výške 70 grajciarov. Bol povinný dovies zemepánovi drevo. Užívateľ celej sedliackej usadlosti musel odovzdávať svojmu zemepánovi ročne dve sliepky, dva kapúny, holbu topeného masla a tucet vajec.

Ján Cvinček (* 21. 12. 1738 † 3. 3. 1792) mal s prvou manželkou Dorotou 4 deti: Katarína (* 19. 2. 1763), Anna (* 1763 † 11. 1. 1767), Ján (* 20. 12. 1765 † 6. 8. 1808) a Jozef (* 18. 10. 1770 † 29. 8. 1818). Po jej smrti († 28. 5. 1771) sa 11. 11. 1771 v Turzovke oženil s **Magdalénou Čajdovou** (* 2. 2. 1752 Turzovka). Bývali v Turzovke na Uhrovej roli č. d. 49. Mali spolu 2 deti: Adam Cvinček-Baranek (* 16. 12. 1772 † 15. 1. 1841), ktorému sa budeme venovať v ďalšej časti a Mária Lisková, rod. Cvinčeková (*26. 4. 1784), ktorá sa 25. 1. 1805 vydala za Ondreja Lisku z Vysokej nad Kysucou. Obidvom deťom boli za krstných rodičov susedia Jozef a Žofia Paštrnákovci, ktorý bývali v Turzovke č. 47.

Ondrej Cvinček (* okolo 1758 † 31. 1. 1800 Turzovka) sa 20. 11. 1780 v Kysuckom Novom Meste oženil so **Zuzanou Hrabovskou Jakabusovou** (* okolo 1758 † 11. 2. 1806 Turzovka). Mali spolu až 11 detí. Syn **Jozef Cvinček (Vranak)** sa narodil 23. 1. 1783 v Turzovke. S manželkou **Máriou rod. Daňovou** mal 3 deti – Ján, Eva a Jozef. Zomrel 24. 8. 1825 v Turzovke ako 42-ročný.

Jeho syn **Jozef Cvinček** sa narodil 29. 3. 1823 v Turzovke. Keď mu otec zomrel, mal len 2 roky. Ako 20-ročný sa dňa 26. 1. 1844 v Turzovke oženil so **Zuzanou Hruškovou-Belajovou-Petrikovou** z Olešnej (* 12. 12. 1819 † 27. 6. 1869), dcérou Jána Hrušku-Belaja a Anny rod. Vrablovej. Mali spolu 4 deti. Syn Jozef Cvinček (* 28. 4. 1845) a dcéra Anna (* 27. 7. 1847 † 29. 7. 1847) sa narodili ešte v Turzovke. Potom sa presťahovali do rodného domu manželky v Olešnej – Potôčkoch č. d. 110. Neskôr sa tento pľac pomenoval Cvinčekovci. Nachádza sa tesne pri hranici chotárov Turzovky a Olešnej. Je to v samom závere doliny Potôčky, pod Mikovským grúňom. Tu sa im už narodili synovia Ján (* 20. 7. 1855 † 25. 12. 1868) a Štefan (* 24. 12. 1857 † 1. 1. 1904). Po smrti manželky sa Jozef Cvinček (* 29. 3. 1823) dňa 26. 11. 1872 v Turzovke oženil s vdovou Annou Chabrečkovou, rod. Blahovou z Rakovej (* 1822 † 5. 7. 1893 Olešná).

Syn **Jozef Cvinček** (* 28. 4. 1845) sa 5. 11. 1867 v Rakovej oženil s **Máriou Chabrečkovou** (* 17. 5. 1850 † 5. 1. 1916), ktorá pochádzala z Rakovej. Pôsobil v Olešnej ako richtár. Zomrel 14. 2. 1904 v Olešnej. Pochovaný je pri turzovskom farskom kostole. Na pomníku má nápis: „Jdeš okolo a na moj hrob pozieraš? Prosím ťa pomodli sa za mňa Otčenáš!". S manželkou Máriou rod. Chabrečkovu mal 8 deti – Jána, Pavla, Jozefa, Máriu, Andreja, Annu, Františka a Veroniku.

(Pokračovanie)

BLAHOŽELÁME

V tomto mesiaci oslávia životné jubileá a okrúhle narodeniny členovia Spolku

Mgr. ĽUBICA BAJÁKOVÁ
Turzovka

MUDr. DANIELA KUBINCOVÁ
Banská Bystrica

Ing. NADEŽDA ČUBOŇOVÁ, PhD.
Žilina

JUDr. KRISTÍNA MITROVÁ
Žilina

Ing. MICHAL VYŠINSKÝ
Bratislava

JURAJ ŽIAČIK
Martin

Želáme im všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa úspechov a rodinnej pohody. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

POTEŠILO NÁS

8. júla 2016 skončil rezbársky plenér DREVENÉ TAJOMSTVÁ, venovaný deťom.

16. júla 2016 vyhralo družstvo Spolku tradičnú SÚŤAŽ VO VARENÍ GULÁŠA

POZVÁNKY

Výkonný výbor Spolku priateľov Turzovky v zmysle Stanov Spolku zvoláva na deň
13. augusta 2016 (sobota) o 16.00 hod. do zasadačky MsÚ v Turzovke
VÝROČNÚ ČLENSKÚ SCHÔDZU
(prezentácia účastníkov od 15.00 hod.)

MESTO TURZOVKA, KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ STREDISKO TURZOVKA, OBČIANSKE ZDRUŽENIA TERRA KISUCENSIS A SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY VÁS SRDEČNE POZývajú NA OTVORENIE MESTSKÉHO MÚZEA KAROLA TOČÍKA A VERNISÁŽ VÝSTAVY

DEDIČSTVO OTCOV

12. 08. 2016 o 16.00 hod.
V MESTSKOM MÚZEU KAROLA TOČÍKA

Výstava bude verejnosti prístupná do 22. decembra 2016.

OZNAM

TURISTICKÝ POCHOD „UHORČÍKOVÝM CHODNÍKOM" V TOMTO ROKU NEBUDE
Pôvodnú správu o prípravách a konaní 30. ročníka tradičného turistického pochodu UHORČÍKOVÝM CHODNÍKOM sme uverejnili 3. februára 2016 v týždenníku KYSUCE, č. 4/2016 na str. 22 a naposledy v našom INFORMAČNOM BULLETINE č. 34 na str. 2. S poľutovaním oznamujeme všetkým turistom, že **tohtoročný jubilejný pochod sa z organizačných príčin neuskutoční** a pôvodne plánovaný termín jeho konania - 6. august 2016 - **bol zrušený.**

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku nájdete na webových stránkach www. spolokpriatelovturzovky.sk
Korešpondenciu zasielajte na e-mail: gajdiciar@tmn.sk